

BASSKID
production s.r.o.

*...bez nás žádná svatba
není slyšet!*

zajistíme hudební program
na Vaši svatbu
živé kapely, DJ's...

www.basskid.cz

www.fribbles.cz

Předmanželská smlouva

Pojem předmanželská smlouva je laickou veřejností všeobecně spojován především s rozvodem manželství a s ním souvisejícím rozdělením majetku. Uzavření předmanželské smlouvy je tak často považováno za známku pochybností o manželství a nedůvěru k partnerovi. Jak je to ale s předmanželskou smlouvou ve skutečnosti?

Pokud podrobněji prozkoumáme platnou právní úpravu, zjistíme, že obecně vžitý pojem „předmanželská smlouva“ v českém právním řádu nikde nenajdeme. Český občanský zákoník (zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník) totiž pro úpravu majetkových poměrů snoubenců a manželů smlouvou používá pojem „smluvený režim,“ který vystihuje podstatu tohoto

institutu mnohem lépe než pojem „předmanželská smlouva.“ Jde v zásadě o dohodu snoubenců (či manželů) o tom, že jejich manželský majetkový režim bude odlišný od režimu zákonného, který stanoví občanský zákoník. Smlouva přitom může být uzavřena jak před vznikem manželství, tak mezi manželi po uzavření manželství. Vždy se ale může týkat jen budoucích majetkových poměrů, tzn. nelze uzavřít smlouvu se zpětnou účinností. Je pravda, že smlouvou lze uspořádat i majetkové poměry pro případ zániku manželství, nicméně taková úprava se nemusí týkat pouze rozvodu a jde pouze o jednu z mnoha situací, kterou lze ve smlouvě o manželském majetkovém režimu řešit.

Abychom lépe pochopili, proč se může vyplatit „předmanželskou smlouvu“ uzavřít, musíme se nejprve podívat na výše zmíněný zákonný režim společného jmění manželů (zkráceně SJM), který je v občanském zákoníku upraven v § 709–715. Součástí SJM je ze zákona vše, co nabyl jeden z manželů nebo co nabyli oba manželé společně za trvání manželství (s výjimkou darů, dědictví atp.). Zásadně tak předmětem SJM nebude majetek nabytý každým z manželů před vznikem manželství, ale zisk z takového majetku (pokud vznikl v době po uzavření manželství) již do SJM spadat bude. Poměrně zásadní nevýhodou zákonného režimu, kterou si mnoho snoubenců neuvědomuje, je i fakt, že do SJM spadají rovněž dluhy jednoho z manželů vzniklé za trvání manželství. SJM dle zákonného režimu pak manželé spravují zásadně společně nebo jeden z nich podle vzájemné dohody, přičemž pro jednání, která neleze považovat za běžná, je nezbytný souhlas druhého manžela.

Zákonný režim SJM je velmi obecný a nemůže reflektovat rozmanitost životních situací, ve kterých se snoubenci mohou octnout. Pro takové případy je v § 716–723 občanského zákoníku upravena možnost ujednat si ve smlouvě režim SJM odlišný od zákonného režimu, přičemž lze smlouvou ujednat cokoli, co není zákonem zakázáno. Zákonodárce v nich (budoucím) manželům poskytuje poměrně široký prostor pro úpravu svých majetkových poměrů tak, aby odrážela konkrétní situaci (budoucích) manželů co nejpřesněji. Pro uzavření smlouvy o manželském majetkovém režimu se vyžaduje forma veřejné listiny, je tedy nutné zajít za notářem, který smlouvu v této formě sepiše. Cena za sepsání smlouvy se obvykle odvíjí od hodnoty majetku ve smlouvě upraveného. Notář rovněž může provést zápis smlouvy do veřejného seznamu, přičemž

takový zápis výrazně usnadňuje její případné uplatnění proti třetím osobám (např. proti věřiteli manžela lze omezení režimu SJM namítat jen tehdy, prokáže-li se, že musel o omezení SJM vědět – to se při zápisu smlouvy ve veřejném seznamu považuje za prokázané). Smluvený režim SJM lze pak rozdělit do čtyř kategorií – režim oddělených jmění, režim vyhrazující vznik společného jmění ke dni zániku manželství, režim rozšíření zákonného režimu SJM a režim zúžení zákonného režimu SJM.

Dva posledně zmíněné, tj. rozšíření a zúžení SJM, jsou v zásadě pouhou modifikací zákonného režimu ve vztahu ke konkrétnímu majetku. SJM lze rozšířit např. o dědictví (či jiný zákonem vyloučený majetek) nebo naopak zúžit o podíl manžela v obchodní společnosti a s ním související zisk a dluhy.

Zcela odlišným je režim oddělených jmění, kdy ke vzniku SJM vůbec nedojde. Každý z manželů disponuje vlastním majetkem nezávisle a bez souhlasu druhého manžela a každý z manželů rovněž odpovídá pouze za své vlastní dluhy. V případě pořízení věci z prostředků obou manželů bude pak tato věc předmětem podílového spoluvlastnictví manželů.

Posledním, poněkud méně jasným, režimem SJM je výhrada vzniku SJM ke dni zániku manželství. Tento režim kombinuje režim oddělených jmění a institutu vypořádání SJM v případě rozvodu manželství. Po celou dobu manželství totiž manželé disponují svým výlučným jměním, tak jak je tomu v případě režimu oddělených jmění. Pokud by však mělo dojít k zániku manželství, je veškerý majetek (včetně dluhů) nabytý oběma manželi za dobu trvání manželství, respektive jeho zůstatek ke dni zániku manželství, přesunut do nově vzniklého SJM a to je následně vypořádáno tak, jako by tomu bylo v případě zákonného režimu SJM.

Závěrem lze shrnout, že představa „předmanželské smlouvy,“ jak je popsána v úvodu tohoto článku, úplně neodpovídá realitě platné právní úpravy. Smlouva o úpravě majetkového režimu manželů je v mnoha případech na jedné straně nástrojem ochrany druhého manžela a celé rodiny a na druhé straně nástrojem usnadňujícím správu majetku. Nejčastějším praktickým případem takové situace je podnikání jednoho z manželů. To je obvykle spojeno s vyšším rizikem dluhů i potřebami dispozice s majetkem souvisejícího s podnikáním, ke které by v případě zákonného režimu SJM byl nutný souhlas druhého z manželů.

Fröhlich & Partners
advokátní kancelář | Attorneys - at - Law | Rechtsanwälte

www.frohlichpartners.cz